

REPUBLICA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

29-06-2019
pristojna

103

Poslovni broj: 24 Pž-3195/2019-2

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Gorane Aralice Martinović, predsjednice vijeća, Kamelije Parać, sutkinje izvjestiteljice i Maje Bilandžić, članice vijeća, u pravnoj stvari 1. tužitelja INDUSTROGRADNJA NEKRETNINE d.o.o., Zagreb, Savska cesta 66, OIB 55713556812 i 2. tužitelja ISTO d.d., Varaždin, Augusta Šenoa 4-6, OIB 88502209643 (pravni sljednik INDUSTROGRADNJA GRUPA d.d., Zagreb, Savska cesta 66 - OIB 19751350811), koje zastupa punomoćnik Nenad Cetinja, odvjetnik u Zagrebu, protiv 1. tuženika MANEDA d.o.o., Sesvete, Varaždinska 77, OIB 92450134182, 2. tuženika NENADA MARKOVIĆA iz Sesveta, Varaždinska 77, OIB 64828450804, 3. tuženice DALIBORKE PLANINČEVIĆ iz Velike Ostrne, Dugo Selo, Čulinečka 44, OIB 19224978247, koju zastupa punomoćnica Nataša Rađenović, odvjetnica u Dugom Selu, 4. tuženika PLANIDAL ULAGANJA d.o.o., Sesvete, Varaždinska 77, OIB 77476534507 i 5. tuženika PRVA ULAGANJA d.o.o., Zagreb, Savska cesta 66, OIB 86840581720 kao pravni sljednik OPORTUNITAS ULAGANJE d.o.o., Zagreb, A. Šenoa 11, radi povrata zadužnica i utvrđenja, odlučujući o žalbi tužitelja protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-4487/2011 od 15. veljače 2013., u sjednici vijeća održanoj 11. lipnja 2019.

riješio je

P. 1337 / 2019

Ukida se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-4487/2011 od 15. veljače 2013. u točkama I., III. i IV. njene izreke i u tom dijelu predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Osporenom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev da se naloži prvo, drugo i trećetuženicima vratiti tužiteljima 18 bjanko zadužnica do iznosa od 1.000.000,00 kn, specificiranih u izreci pobijane presude, da se utvrdi da je bez pravnog učinka „Ugovor o ustupu tražbine“ od 13. veljače 2009. zaključen između drugo i trećetuženika i ovjeren kod javnog bilježnika Vlaste Zajec, poslovni broj Ov-1366/2009, kao i bilo koji drugi ustup tražbine koja je predmet ugovora o ustupu tražbine od 13. veljače 2009. i da su im tuženici dužni naknaditi troškove postupka. Nadalje je naloženo tužiteljima da prvo, drugo i četvrtetuženiku naknade parnični trošak u iznosu od 4.050,00 kn te trećetuženici u iznosu od 7.600,00 kn, sve u roku od osam dana.

Protiv presude žalbu su podnijeli tužitelji zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom žalbenom sudu presudu preinačiti i prihvatiti tužbeni zahtjev u cijelosti podredno ukinuti i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Prvotuženik u odgovoru na žalbu navodi da je žalba neosnovana i predlaže da ovaj sud potvrdi prvostupanjsku presudu.

Iz spisa proizlazi da su, nakon donošenja prvostupanjske odluke, kod drugotužitelja Industrogradnja grupa d.d. nastupile sljedeće statusne promjene: društvu Isto d.d., Varaždin pripojeno je društvo Industrogradnja grupa d.d., Zagreb, Kennedyjev trg 2, upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod MBS 080022369, OIB 19751350811, temeljem Ugovora o pripajanju od 21. prosinca 2016., Odluke skupštine ovog društva od 30. prosinca 2016. te Odluke skupštine društva Industrogradnja grupa d.d. od 30. prosinca 2016. Nadalje, temeljem plana podjele društva Isto d.d., sa sjedištem u Varaždinu, Augusta Šenoa 4-6, donesenog od strane uprave društva 10. travnja 2017. te odobrenog od strane skupštine društva 18. travnja 2017., izvršena je podjela društva Isto d.d. prijenosom dijela imovine društva Isto d.d., kao društva koje se dijeli i ne prestaje, na nova društva koja se osnivaju radi provođenja podjele s osnivanjem društava Isto grupa d.d. i Industrogradnja d.d. Iako je prvostupanjski sud rješenjem od 25. srpnja 2017. odredio nastavak postupka u odnosu na drugotužitelja Isto d.d., protiv kojeg rješenja su tuženici podnijeli žalbu, smatrajući da društvo Isto d.d. nije pravni sljednik društva Industrogradnja grupa d.d., Zagreb, ovaj sud u postupku koji se vodio pod poslovnim brojem Pž-4893/2017 nije odlučivao o toj žalbi iz razloga što je Trgovački sud u Varaždinu rješenjem poslovni broj St-529/2017-57 od 21. prosinca 2017. otvorio stečajni postupak nad dužnikom „Isto“ d.d. Varaždin, Augusta Šenoa 4-6, pa je sukladno čl. 212. t. 5. Zakona o parničnom postupku i u odnosu na društvo Isto d.d. nastupio prekid postupka.

Presudom suda drugog stupnja poslovni broj Pž-4893/2017 od 18. siječnja 2018. preinačena je prvostupanjska presuda u odnosu na prvotužitelja, te je prihvaćen tužbeni zahtjev u dijelu u kojem se nalaže prvo, drugo i trećetuženiku da su dužni vratiti prvotužitelju 18 bjanko zadužnica navedenih u izreci navedene presude. Također je utvrđeno da je bez pravnog učinka Ugovor o ustupu tražbine od 13. veljače 2009., zaključen između drugo i trećetuženika, te je naloženo prvo, drugo, treće i četvrtotuženicima da u roku od osam dana prvotužitelju solidarno naknade trošak postupka u iznosu od 12.075,00 kn.

Protiv drugostupanjske presude reviziju su podnijeli prvo, drugo, treće i četvrtotuženici pozivom na odredbu čl. 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 43/13 i 89/14; dalje: ZPP). Istu pobijaju u dijelu u kojem je naložen povrat zadužnice.

Vrhovni sud je rješenjem poslovni broj Revt-300/2018 od 5. prosinca 2018. prihvatio reviziju prvo, drugo i trećetuženika i ukinuo presuda ovog suda u dijelu izreke pod stavkom I. točka I., kojom je naloženo vraćanje prvotužitelju zadužnica od strane prvo, drugo i trećetuženika te u dijelu izreke pod stavkom II. kojim je odlučeno o parničnim troškovima prvo, drugo i trećetuženiku i u tom dijelu predmet je vraćen ovom sudu na ponovno suđenje.

Budući da je u međuvremenu postupak pravomoćno nastavljen i u odnosu na drugotuženika Isto d.d. u stečaju to je drugostupanjski sud odlučio o žalbi oba tužitelja.

Žalba prvotuzitelja Industrogradnja nekretnine d.o.o. Zagreb i drugotuzitelja Isto d.d. u stečaju je osnovana.

Ispitavši prvostupanjsku presudu u odnosu na žalbu tužitelja, sukladno odredbama čl. 365. st. 2. ZPP-a („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13), drugostupanjski je sud našao kako je zbog pogrešnog pravnog pristupa činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za povrat 18 bjanko zadužnica koje su dane kao sredstvo osiguranja plaćanja tražbine u iznosu od 17.753.625,00 kn.

Nije sporno među strankama da su prvotuzitelj kao dužnik i drugotuzitelj kao jamac-platac, u ispunjenju svojih ugovornih obveza iz čl. 22. Anexa Sporazumu o zajedničkom djelovanju u odnosu na TOZ Penkala d.d., Zagreb, od 21. kolovoza 2008. zaključenog između prvotuzitelja i četvrto i petotuzenika i iz čl. 10. Ugovora o opciji prodaje (put option) zaključenog 22. kolovoza 2008. između prvotuzitelja kao izdavatelja opcije, drugotuzitelja kao jamca i trećetuzenika kao stjecatelja opcije, predali trećetuzenoj kao vjerovnici svatko po jednu vlastitu mjenicu te da su potpisali, javnobilježnički ovjerali i predali trećetuzenici kao vjerovnici 18 bjanko zadužnica.

Nije sporno niti da su drugotuzenik Nenad Marković i trećetuzenica Daliborka Planinčević sklopili 13. veljače 2009. ugovor o ustupu tražbine kojim je trećetuzenica ustupila drugotuzeniku sva svoja prava koja su nastala ili mogu nastati prema tužiteljima u iznosu od ukupno 17.753.625,00 kn iz ugovora o opciji prodaje koji je Daliborka Planinčević zaključila s tužiteljima i kojim je u članku 9. ugovoreno da potpisom ovog ugovora se jamac obvezuje kao jamac platac i odgovara stjecatelju opcije za cijelu obvezu izdavatelja opcije kao glavni dužnik, a čl. 10. tog Ugovora se prvotuzitelj Industrogradnja nekretnine d.o.o. kao izdavatelj opcije obvezuje kao sredstvo osiguranja tražbine, koja će u slučaju izvršenja opcije nastati temeljem kupoprodajnog ugovora za predmet opcije i time nastale obveze za plaćanje cijene predmeta opcije, predati vlastite mjenice i 18 bjanko zadužnica.

Sporno je postojanje same tražbine za čije su osiguranje dane zadužnice kao i je li prvotuzenik bio ovlašten ispuniti navedene bjanko zadužnice i navesti sebe kao vjerovnika u odnosu na tužitelje, iako nije niti u kakvom obveznopravnom odnosu s njima.

Suprotno stavu prvostupanjskog suda, prvotuzitelj se u parničnom postupku za povratom zadužnica može pozivati na činjenicu da je vjerovnik iz temeljnog odnosa postupio suprotno svojim ugovornim obvezama.

Da bi sud prihvatio tužbeni zahtjev za povratom zadužnica tužitelj, koji je izdavatelj zadužnice, treba dokazati osnovanim zahtjev za povrat zadužnica. Pritom se njegov zahtjev može temeljiti na različitim osnovama; s jedne strane to su nedostaci koji se tiču same zadužnice kao isprave ili pribavljanja zadužnice, na primjer: ako zadužnica nema propisani sadržaj, ako je neovlašteno popunjen sadržaj zadužnice od strane trećeg ili ako je vjerovnik iz zadužnice pribavio tu ispravu silom, potajno ili prijevarom. Druga grupa valjanih osnova za

zahtjev za povrat, odnosi se na tražbinu zbog čijeg je osiguranja izdana zadužnica. Dakle, tužitelj mora dokazati da tražbina u vezi s kojom je zadužnica izdana nije ni nastala ili da je u cijelosti prestala nakon obvezivanja zadužnicom.

Dakle, tužitelji i trećetuženica sklopili su Ugovor o opciji prodaje 100% udjela u kapitalu trgovačkog društva Planidal ulaganja d.o.o., s ciljem da prvotuzitelj stekne članska prava u poslovnom udjelu četvrtotuzenika.

Sukladno čl. 412. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93 i 34/99; dalje: ZTD) za prijenos poslovnog udjela potreban je ugovor sklopljen u obliku javnobilježničke isprave, a takav ugovor je potreban i za preuzimanje obveze da će se prenijeti poslovni udio.

Prema tome, ugovor o prijenosu poslovnog udjela je strogo formalan ugovor, a to znači da mora biti sklopljen u obliku javnobilježničke isprave, a ako ne bi bio sklopljen u tom obliku, bio bi ništav.

Slijedom navedenog, takav oblik ugovora o prijenosu poslovnog udjela vrijedi za svaki posao koji neposredno obvezuje na prijenos poslovnog udjela. Među neposredna obvezivanja koja zahtijevaju spomenuti pravni oblik treba uvrstiti i ugovore o opciji za kupnju i prodaju poslovnog udjela kao i predugovor tom ugovoru. To ujedno znači da se u tom obliku moraju dati očitovanja obiju ugovornih strana, dakle ponuda i prihvata sadržane u jednoj ili više isprava. Javnobilježnička isprava traži se za cijeli sadržaj ugovora, a ne samo za njegove bitne sastojke. Dakle, to se može učiniti u obliku javnobilježničkog akta ili solemnizirane privatne isprave.

Spomenuti oblik uvjet je nastanka i valjanosti posla bez kojega ne bi mogao ni nastati. Stoga sklopljeni ugovor u nekom drugom obliku je ništav i na to se svatko može pozivati bez vremenskog ograničenja, a svaka ugovorna strana ima pravo tražiti da joj se vrati ono što je na temelju tog dala.

U konkretnom slučaju tužitelji i trećetuženica sklopili su Ugovor o opciji prodaje (put option) u kojem su u članku 1. odredili da ovim ugovorom stjecatelj opcije (Daliborka Planinčević) stječe pravo na prodaju 100% udjela u kapitalu društva Planidal ulaganja d.o.o. (predmet opcije), a izdavatelj opcije (Industrogradnja nekretnine d.o.o.) preuzima obvezu da, na zahtjev stjecatelja opcije, sa stjecateljem opcije sklopi kupoprodajni ugovor odnosno ugovor o prijenosu poslovnog udjela te plati i kupi odnosno stekne predmet opcije.

Budući da navedeni ugovor nije sklopljen u obliku javnobilježničke isprave takav ugovor je ništav, sukladno čl. 322. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05 i 41/08; dalje: ZOO), jer je protivan prisilnim propisima.

Nadalje, sukladno čl. 323. ZOO-a, u slučaju ništetnosti ugovora, svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se narav onoga što je ispunjeno protivi vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje.

S obzirom da tužitelji prema tuženicima postavljaju vlasničkopravni zahtjev za predaju bjanko zadužnica i mjenica kao isprava, to moraju dokazati da se zadužnica nalazi kod tuženika, a za sada nije jasno da li se sve zadužnice nalaze kod tuženika i kod kojih tuženika i da li su neke ili sve predane Financijskoj agenciji na naplatu kao ovršne isprave.

Stoga je pri ocjeni osnovanosti tužbenog zahtjeva za povrat bjanko zadužnica potrebno utvrditi kod koga se te bjanko zadužnice nalaze, u čijem su posjedu i da li su iste predane na naplatu Financijskoj agenciji te jesu li iste popunjavanjem stekle svojstvo zadužnice te pravomoćnog rješenja o ovrsi, odnosno da li su donesena pravomoćna rješenja o ovrsi, pri čemu su zadužnice izgubile svoju samostalnost.

Kako je zbog pogrešnog pravnog pristupa činjenično stanje nepotpuno utvrđeno, to nema uvjeta za preinaku pobijane presude, valjalo je na temelju odredbe čl. 370. ZPP-a ukinuti prvostupanjsku presudu u točkama I., III. i IV. izreke i vratiti je prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku prvostupanjski sud će otkloniti nedostatke na koje mu je ukazano ovim rješenjem, te donijeti novu, na zakonu osnovanu odluku.

Zagreb, 11. lipnja 2019.

Predsjednica vijeća

Gorana Aralica Martinović, v. r.

Za točnost otpisavka – ovlaštenu službenik

Brankica Curman